

Afdeling for Ungdoms- og
Voksenuddannelser

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5302
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Baggrundsnotat om erhvervsuddannelserne i Tyskland

12. juli 2013

Det tyske uddannelsessystem er præget af landets føderale opbygning.
Dette baggrundsnotat indeholder følgende oplysninger:

Sags nr.:
058.78P.351

Tyskland.....	1
Uddannelse i en organisatorisk sammenhæng	1
Erhvervsuddannelsen i Schleswig-Holstein	2

Tyskland

En føderal stat består af selvstyrende stater med hver deres regering, forenet af en fælles grundlov og en fælles regering. Forbundsrepublikken Tyskland (Bundesrepublik Deutschland) består af 16 delstater (Bundesländern), hvor Schleswig-Holstein er den nordligste med hovedstad i Kiel.

Uddannelse i en organisatorisk sammenhæng

Næsten alle uddannelsesinstitutioner i Tyskland - de almene, erhvervsskolerne og de videregående uddannelsesinstitutioner herunder universiteterne - er styret af de enkelte delstater, hvilket er fastlagt i den tyske grundlov. Forbundsrepublikken har dog i relation til de videregående uddannelser en vis uddannelsespolitisk kompetence.

For at sikre ensartetheden mellem de enkelte delstaters uddannelsessystemer blev et fælles forum for de 16 tyske delstaters uddannelses- og kulturministre oprettet i 1948, Die Ständige Konferenz der Kultusminister (KMK).

Den enkelte delstat er direkte involveret i udformningen af erhvervsuddannelserne. Således ejes erhvervsskolerne af delstaten, der opstiller rammebetingelserne for erhvervsuddannelserne, hvorved delstaten også får indflydelse på uddannelsesforløbet i virksomhederne.

Kontrollen af virksomhedsuddannelsen ligger hos industri- og handelskamrene mht. godkendelse af virksomheder, udpegning af censorer, løsning af tvister; arbejdsgiverorganisationerne og -forbundene har indflydelse på formuleringen af uddannelsesindhold og udvikling af bekendtgørelser gennem forskellige udvalg på delstats- og forbundsniveau.

Der findes 80 industri- og handelskamre, som er interesseorganisationer for erhvervsvirksomhederne, der ved lov er forpligtet til at være medlem af disse organisationer, dog med visse undtagelser, som for eksempel håndværksvirksomheder der ikke er registreret i "Handelsregister".

Erhvervsuddannelserne er opbygget som et vekseluddannelsessystem, hvor eleven veksler mellem skole og virksomhed, og ligner på den måde systemerne i Danmark og Schweiz. Eleven går som udgangspunkt i skole 2 dage om ugen og de øvrige dage er eleven i en virksomhed. Mange unge begynder en erhvervsuddannelse lige efter Hauptschule, Realschule eller gymnasiet. De unge underskriver en kontrakt, som forpligter arbejdsgiveren til at give den unge en uddannelse indenfor faget; uddannelserne varer normalt 3-3 ½ år. Ved afslutningen skal den unge aflægge en prøve, som kontrolleres af industri og handelskamrene.

Certifikatet/uddannelsesbeviset, som den unge får, er anerkendt i erhvervslivet. Den unge får løn under uddannelsen. Vekseluddannelser findes i stort set alle brancher.

Erhvervsuddannelsen i Schleswig-Holstein

I delstaten Schleswig-Holsten har elever uden en formel afslutning af Hauptschule (folkeskolen) [HSA]¹ mulighed for at afslutte Hauptschule i forbindelse med et forberedelsesår til erhvervsuddannelsen [AVJ].

Herefter kan disse elever, ligesom de elever der har afsluttet Hauptschule, begynde på en Berufsschule [BSA], der varer 2 til 3 år. Uddannelsen er en vekseluddannelse mellem skole og praktik (dual uddannelse). Hvis der ikke er tilstrækkelige elever til en klasse i det pågældende lokalområde, oprettes i stedet Bezirkfachklassen (altså en distriktsklasse) eller Landesberufsschule (altså en landsskole) med mulighed for skoleophold (internatsbetrieb). I denne sammenhæng kan eleven enten afslutte Hauptschule med en 10 klasse- eller realskoleeksamen. Hvis eleven ikke kan finde praktikplads, oprettes i stedet særlige klasser.

Elever med afsluttet Hauptschule [HSA] kan i stedet vælge at gå på Berufsfachschule [BFS], der varer 1 til 2 år, og som er en erhvervsgrunduddannelse på niveau med en realskoleafslutning. Herefter kan de enten vælge Berufsschule [BSA] eller erhvervsgymnasiet, Berufliches Gymnasium.

---

¹ Forkortelsen i de firkantede parenteser refererer til skemaet på sidste side

Elever med Mittlerer Bildungsabschluss [MBA] (som svarer til Realschule) kan enten vælge Berufsschule [BSA], som ovenfor beskrevet, eller erhvervsgymnasiet, Berufliches Gymnasium.

Efter afsluttet Berufsschule kan eleverne vælge fortsat at uddanne sig på Fachschule, Fachoberschule eller Abendgymnasium (studenterkursus), der alle er teoretiske overbygninger på erhvervsuddannelsen. Fachhochschule giver adgang til Berufsoberschule, der efterfølgende giver adgang til uddannelse på universitetsniveau, Hochschulstudium.

Eleverne kan i stedet vælge et mere studeorienteret 2-årigt forløb, Fachhochschulreife [FHR] med henblik på enten at fortsatte på et studenterkursus eller i Berufsoberschule [BOS], der giver adgang til universitetsstudier, Hochschulstudiums.

Uddannelserne er således opbygget med en betydelig differentiering og niveaudeling.

I Schleswig-Holstein har man problemer med at rekruttere elever nok, og der er et betydeligt uudnyttet praktikpladspotentiale, som til dels anvendes af udenlandske elever, dog ikke ret mange fra Danmark, hvilket danske erhvervsskoler, fx CELF på Lolland-Falster, forklarer med, at lønniveauet for lærlinge i Schleswig-Holstein er væsentligt lavere end i Danmark.

Nedenfor er et skema over erhvervsuddannelserne i Schleswig-Holstein, udfærdiget af Regionales Berufsbildung Zentrum, RBZ.

